

od nekedaj, in se ni dokončala do danes. Sreča je sedaj na tej, sedaj na uni strani. Po mnogih krajih osrednje Evrope, vzlasti na severju, premagal je dan danes do dobrega črni gozd. Na roko mu je šel tudi človek. Krasni hrastovi in bukovi gozdi, ki so se nekedaj širili po teh krajih, zginili so do celega. Po srednji Evropi so nam ostala mnoga imena, katera nas spominjajo, da se je tudi nekedaj razprostiral pernat gozd, ali dan danes ga je za menil črni gozd. Po poganskih grobovih so tu in tam našli hrastovo in bukovo oglje, ali dan danes ondi samo bor raste. Po Šleski so nekedaj se širili prekrasni hrastovi gozdi, dan danes ni jih več.

Po drugih krajih pa se mora bor umikati bukvi. Po danskih otokih širili so se nekedaj samo borovi in brezovi gozdi. Ali nenadoma so se spustile bukve z Nemške k morski obali, ter pričele strupeno borbo z borom, in niso mirovale popreje, dokler niso uničile borovine. Bukvev se ne zmeni dosti, če tudi v senci raste, in kakor hitro je prerila skozi redko krošnjo borovo, sedla mu je za vrat in ga zadušila. Bor namreč ne more biti brez solnčne svetlobe, on ne more uspevati pod senčno krošnjo bukovja, in zato se je zadušil. Po ruskih gozdih sta napovedala borbo boru breza in trepetlika, in bor jima je povsodi podlegel. Bukvi pa se ne umika samo bor, ampak tudi breza, kakor se to vidi po mnogih krajih osrednje Evrope. Kjer se bukev in breza srečate, koj se vname ljuta borba. Kakor da vé breza, da je slabjša, začne v strahu zgubljeni veje z one strani, na kateri nasprotnica stoji, a z vrhom se nagne na drugo stran, kjer še dobiva svetlobe in zraka. Ali kedar brezo prime neprijateljica tudi z druge strani, tedaj zbere vse sile ter se še bolje v viš vzdigne. No, zastonj se trudi, bukev jo kmalu prehititi in zaduši. Žilava in vztrajna bukev spoprime se več potov s samim hrastom, in dostokrat tudi premaga. Hrast vé, da je čvrstejši in dalje živí, zato v svojem dostojanstvu prezira bukev, in dopušča, da se pod njegovo krošnjo pritepe. Močni in visoki hrasti vedó, da jim bukev tu ne more žalega učiniti, ali ne pomislijo na svoje potomstvo. Kedar se je bukev tu vgnjezdila, potem nimajo več duška hrastovi mladi nasledniki, bukev z gosto svojo senco vse poduši. Samo stari visoki hrasti stojé tu, in kedar padejo oni, tedaj bukev nima več gospodarja, ona prevzame v last ves prostor. Tako prehaja gospodarstvo z rok v roke.

Mnogovrstne novice.

* **Koliko stane mir!** Večkrat omenjali smo zadnji čas, kolike stroške so si naložile evropejske vlasti za vojne namene. Prav izrednih vojnih stroškov naložila si je na pr. avstrijsko-ogerska država za tekoče leto samo **nad 70 milijonov**, vse druge evropejske vlasti primeroma pa še mnogo višje svote.

Sledeče številke pa kažejo, za koliko so se narastli pri evropejskih državah stroški za vojno od leta 1854 do leta 1884. Svote preračunane so vse na franke.

Nemške države, sedaj nemška država potrosila je

leta 1884 za vojne namene: za fr. več kot leta 1854:

	599,577.000	349,602.000
Angleška	875,281.000	380,931.000
Francoska	880,127.000	401,458.000
Avstrijska	294,740.000	47,865.000
Ruska	921,850.000	532,280.000
Laška	281,750.000	129,304.000
Španjska	168,705.000	64,572.000
Portugalska	36,596.000	13,838.000
Švedska in Norveška	31,758.000	15,122.000
Belgija	44,331.000	6,786.000
Nižezemska	66,436.000	42,453.000
Danska	22,725.000	11,362.000
Švica	14,776.000	5,901.000
Grška	24,494.000	18,090.000
Turška	288,700.000	133,907.000
Neodvisne balk. države	47,925.000	46,375.000

Tedaj skupaj . 4.579,781.000 2.199,846.000

z drugimi besedami vojni stroški Evrope, ki so l. 1854. znašali samo 2.379,935.000 frankov, poskočili so l. 1884 na 4.579,781.000, namreč za 2.199.846.000 fr., znašajo tedaj skoraj še enkrat toliko, kot pred 30 leti.

Koliko vplivajo stroški za vojno na vse državne dolgove, kažejo sledeče številke:

Državni dolgovi znašali so

leta 1884: za fr. več kot leta 1854:

Nemške države	7.874,000.000	4.957,688.000
Angleška	19.824,717.000	442,094.000
Francoska	24.831,250.000	17.708,750.000
Avstrijska	12.467,507.000	3.473,219.000
Ruska	15.150.000.000	11.995,708.000
Laška	15.314,625.000	6.673,875.000
Španjska	13.256,250.000	7.253.750.000
Portugalska	2.083,125.000	1.072,525.000
Švedska in Norveška	295,991.000	143,391.000
Belgija	1.959,000.000	1.327,750.000
Nižezemska	2.018,547.000	826,436.000
Danska	285,824.000	45,999.000
Švica	37,352.000	35,563.000
Grška	505,000.000	321.038.000
Turška	6.312,300.000	5.322,900.000
Proste balk. države	530,250.000	524,463.000

Skupaj znašali so leta 1884 vsi dolgovi evropejskih držav 118.745,738.000 frankov, tedaj za 55.833.048.000 frankov več od leta 1854. — Kam konečno pripeljejo tolike svote državnih dolgov, ni dvomljivo, — to pripoveduje nam zgodovina

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

V zbornici poslancev sklenila se je po občirni, dolgotrajni obravnavi razprava o preskrbovanji obolelih delavcev v četrtek dne 24. marca. Sprejeli so se vsi predlogi večine, nekaj med zborovanjem stavljenih do-

stavkov, katerim je večina tudi pritrdila, več predloženih dostavkov pa, prihajajočih z desnice in z leve se je odklonilo.

Poročevalec večine bil je prof. dr. Bellinski, manjšino pa je zastopal bivši uradnik naučnega ministerstva Bärenreuter.

V soboto dne 26. marca prišel je v razpravo vladini predlog gledé oskrbovanja vojaških udov in sirot. — Ta postava nastala je nujna, odkar se je vojna dolžnost razširila na vse državljane. — Do sedaj preskrbljeni so bili s pokojnino sami častniki; za vojaške vdove in sirote skrbelo se je po posebnih ustanovah, po vojaških zavodih in pa po malih miloščinah, katere privolevati je pridržana pravica cesarjeva.

Sedaj presukale so se razmere po vsem. Ako so se do sedaj šteje vojne na stotisoče, šteje se bodo v prihodnje po milijonih. Na priliko je gotovo, da bode, ako pride do vojske, naših vojakov skoraj petkrat toliko, kakor do sedaj; enako pomnožile so se tudi vse druge vojne, izrekoma: nemška, laška, francoska in ruska. Vrh tega se ne more prezreti, da je orožje uže danes vse drugače, kakor je bilo v prejšnjih vojskah. Krvave vojske imeli smo na pr. l. 1859, 1866, 1870 in 1877, in takrat uže šteli so v vojski usmrteno vojake po stotisočih, ako pa danes po sploh vpeljanih puškah repetirkah pride do vojske, potem treba bode v vojski ubite vojake šteti na milijone. Zato je pa tudi treba uže prej v pravem času skrbeti za sirote in vdove v vojski ubitih vojakov. To storiti je dolžnost države, za katere obstanek hodi vojna v boj. — Koj prvi dan nastala je razprava živahna; govorilo je 8 govornikov, med njimi tudi slovenski poslanec Pfeifer, ki je zagovarjal predlog odsekov, in pa grof Coronini, goriški poslanec, ki je sicer sprejemal predlog odsekov, vendar pa načeloma zagovarjal, da naj bi se pravica do pokojnine razširila tudi na one vojaške stranke, ki so uže sedaj upokojene.

Krog tega vprašanja vrtila se bode tudi vsa razprava. Odsek sam ni mogel pritrditi temu razširjenju, ker bi po tem nastale tako velikanska nova bremena za državo, da se danes še celó ne dajo preračunati.

Minulo soboto pretrgalo se je zborovanje o posvetovanji tega predloga ter se je nadaljevalo včeraj (torek).

Izmed odsekov imeli so reševati važne predmete:

budgetni odsek,

v tem razpravljaj se je proračun naučnega ministerstva. Čule so se zopet vse stare tožbe zoper upravo naučno in v imenu slovenskih poslancev ponavljal je te pritožbe poslanec dr. vitez Tonkli, ki je sklicaje se na povoljne vspehe slovenskih paralelk na ljubljanski gimnaziji vprašal ministra, ali in kedaj uže vendar namerava enake paralelke vpelati na drugih Slovincem namenjenih gimnazijah. Ker se je pa minister Gautsch ogibal, odgovoriti kaj jasnega, stavil je dr. vitez Tonkli predlog, da naj se uže večkrat sprejeta resolucija o slovenskih paralelkah na gimnazijah Slovincem namenjenih ponovi, z dostavkom, da se ob enem z vpeljavo paralelk morejo opustiti pripravljalni tečaji, ki so sedaj potrebni za slovenske dijake, ki hočejo vstopiti na nemške gim-

nazije. Predlogu ugovarjala sta poslanca Beer in Heilsberg, zagovarjala pa sta ga česka poslanca Zeithammer in poročevalec Matuš, konečno sprejela se je z veliko večino glasov. Nasprotovali so levičarji in njih somišljenec Jarij Lienbacher. — Minuli teden dognal je budgetni odsek uže svoje delo, tako, da poročilo o državnem proračunu še pred velikonočnimi prazniki pride v tisek in se razdeli ter takoj po velikonočnih praznikih mogoča budgetna razprava. — Pred to imajo se rešiti, kolikor bodo gotovi, predmeti razprave z Ogersko. Tako se prej ko ne še pred Velikonočjo vrne z gosposke zbornice premenjena bankina pogodba oziroma pravila za avstrijsko-ogersko banko, enako je pričakovati, da bode sladkorski davek kmalu z Ogersko dognan, in dalje ostane še vprašanje zarad carine od petroleja.

Avstrijska kvotna deputacija sklenila je minuli četrtek večer po dolгих in obširnih razpravah obravnave svoje gledé prvega odgovora, ki se ima odposlati kvotni deputaciji ogerski.

Ogerska deputacija izračunala je namreč, da naj bi opustila ona 2%, katera sta po posebni pogodbi in postavi odločena za vojaško pokrajno in da naj bi prihodnjih deset let donasala Ogerska za skupne potrebščine po 29% (29 kr. od vsakega goldinarja), naše dežele pa po 71%. Da naša deputacija te ponudbe ne more sprejeti, bilo je uže naprej gotovo, toda odločnosti, s katero so se zastopali naši interesi v naši deputaciji zahvaliti se je, da je tudi odgovor naš postal odločnejši in da zahteva, da Ogerska, kakor dosedaj, pred vsem plačuje od vojaške pokrajne po 2%, ostale ogerske dežele pa po 34%, tedaj skupaj po 36%, avstrijske dežele pa po 64%. — Vrh tega izrekla je naša deputacija željo, naj bi se dognala stalna manj premenljiva podlaga za skladanje pokritja skupnih stroškov avstrijsko-ogerske države. Ponudbo pa, da naj bi se omenjena 2% za vojaško krajno popustila in všteval ta donesek med druge, ogerskim deželam naložene, je avstrijska deputacija ravno tako odločno odbila, kakor nek drug pridržek, katerega je ogerska deputacija izrekla v svojem prvem naznanilu gledé tega, da bi se med naše dohodke všteval tudi oni leta 1868 sklenjen dohodninski davek od kuponov našega (skupnega) dolga, ki pa nikakor več nima značaja davka, temveč znižanja obresti od državnih posojil. — V obče zadeva naše deputacije naznanilo precej pravo mero tega, kar je za nas moč zahtevati v tej zadevi. Od več strani čuli so se glasovi, da bi ogerske dežele morale donasati še več odstotkov, druge so zopet trdile, da se bode dalo mnogo pridobiti. Med razpravo pa se je poročilo v toliko poojstrilo, oziroma zboljšalo za naše dežele, da se sme trditi, da sedaj približno vstreza našim razmeram — se ve da samo po merilu, katero nam podaja minulo desetletje.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Volitve v mestni odbor ljubljanski. Vsako spomlad ponavlja se tudi mestni odbor, da se podaja meščanom zopet prilika, odobriti ali ne odobriti